

Tezaurul monetar de la Ciuperceni-Teleorman (a doua jum. a sec. XVIII)

Veronica Predoi, Maria Rădulescu

Tezaurul pe care îl prezentăm face parte din colecția Muzeului Județean Teleorman și a fost descoperit în anul 1974. El cuprinde 122 monede, emisiuni ale imperiului otoman, nominale mari de argint, cronologic eşalonate pe un interval scurt de timp și anume de la 1781 până la 1799, ceea ce ne îndeamnă să presupunem că avem de a face cu un tezaur de circulație¹.

Satul Ciuperceni a aparținut județului Olt și făcea parte din comuna Flămânda. Aici se găsea punctul de hotar al țării, viile ciupercenilor fiind jumătate la raiaua Turnului și jumătate la Țara Românească. Pe la margini trecea „Drumul lui Traian” care venea dinspre Flămânda și mergea la Putineiu².

Ca la toate tezaurele de acest tip și contemporane cu tezaurul nostru nominalele principale sunt: yüzlük-58 exemplare echivalent cu 5800 parale la care putem adăuga și altmişlikul emis de Abdulhanid I tot de 100 de parale. İkilikul se echivalează cu 80 de parale și fiind 63 de exemplare cumulează 5040 parale. Deci tezaurul monetar valorează 1940 parale sau 273,5 lei nominal sau 137 taleri. Toate monedele sunt bătute în monetăriile stambuliote. Conform anului 11 al emisiunii cele mai recente din tezaurul de față și anume două piese yüzlük și un ikilik putem considera că tezaurul a fost îngropat pe la 1799-1800. De semnalat că un tezaur aproximativ identic compozițional s-a descoperit și în comuna Dobra din jud. Dâmbovița³.

Dar să vedem ce se putea cumpăra cu acest tezaur: un bou ales costa 15 lei, iar o oaie cu miel 1 leu⁴. Prin urmare cu această sumă se puteau cumpăra 75 de boi aleși și 48 de oi. Deși era o sumă importantă și arată dimensiunile tranzacțiilor realizate în această zonă de confluență, subliniază atmosfera de nesiguranță care determină posesorul să acumuleze nominale mari de argint.

Îngroparea tezaurului s-a realizat în anii 1799-1800 când țara era pustiită, căci în anul 1798 domnul Țării Românești, Constantin Hangerli dublase un șir de dări ca oieritul, dijmăritul, tutunăritul, desființase scutirea de dări a subalternilor marilor dregători și introdusese văcăritul. Mijloacele violente de recuperare a birurilor au contribuit la mărirea instabilității sociale. Aceasta, la care adăugăm deplasarea unor trupe din raiaua Nicopole Mici, explică decizia posesorului care n-a mai avut posibilitatea să-și recupereze comoara.

Catalog

I. IMPERIUL OTOMAN.

Abdülhamid I (1774-1789)

1. Ciftezolta – altmişlik. An 9. Nuri Pere 674. 26,50 g, 42mm. Inv. 12568.
2. Idem. An 10. 27,50 g, 44 mm. Inv. 12569.
3. Idem. An 12. 26,40 g, 44 mm. Inv. 12570.

¹ Determinarea monedelor s-a făcut cu ajutorul catalogului Nuri Pere, *Osmaliralda Madeni paralar*, Istanbul, 1968.

² George Ion Lahovari, *Marele dicționar geografic al României*, II, fascicolul 3, București 1899, p. 459.

³ Paraschiv Stancu, George Trohani, *Un tezaur monetar de la sfârșitul sec. XVIII descoperit în comuna Dobra, jud. Dâmbovița*, CN, III, 1980, p. 117-123.

⁴ Alexandru Papiu Ilarian, *Tezaurul de m onumente istorice pentru România*, II, București 1869, p. 166; vezi și George Trohani, Done Șerbănescu, *Tezaurul monetar turcesc din Netejești-Nuci, jud. Ifov*, CN, I, 1978, p. 83-85.

4. Idem. An 13. 26,37 g, 43 mm. Inv. 12571.

5. Idem. An 15. 26,25 g, 43 mm. Inv. 12572.

Selim III (1789-1807)

5-11. Yüzlük. An 1. Nuri Pere 705. 30 g, 42,3 mm; 30 g, 44 mm; 30,5 g, 43 mm; 30,5 g, 41 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 43 mm. Inv. 12583, 12573. 12582, 12579, 12574, 12587.

12-21. İkilik. An 1. Nuri Pere 706. 24,5 g, 41 mm; 24,5 g, 41,5 mm; 24,5 g, 42 mm; 25 g, 41 mm; 25 g, 41 mm; 25 g, 42 mm; 25 g, 41 mm; 25,5 g, 41 mm; 25,5 g, 41 mm; 25,5 g, 41 mm. Inv. 12578, 12580, 12584, 12575, 12577, 12585, 12588, 12576, 12581, 12586.

22-34. Yüzlük. An 2. Nuri Pere 705. 29,5 g, 45 mm; 31 g, 42,5 mm (prezintă tăieturi recente); 31 g, 44 mm; 31 g, 45 mm; 31 g, 43 mm; 31 g, 43 mm; 31,5 g, 45 mm; 31,5 g, 42,5 mm; 31,5 g, 44 mm; 32 g, 45 mm; 32 g, 43,5 mm; 32 g, 44,5 mm; 32 g, 44,5 mm. Inv. 12594, 12590, 12590, 12592, 12593, 12600, 12602, 12607, 12611, 12595, 12596, 12604, 12605.

35-44. İkilik. An 2. Nuri Pere 706. 24 g, 42,5 mm; 24,5 g, 40 mm; 24,5 g, 40 mm; 24,5 g, 43 mm (la rv. prezintă tăieturi recente); 24,5 g, 41 mm; 24,5 g, 41 mm; 25 g, 40 mm; 25 g, 42 mm; 25 g, 42 mm; 25,5 g, 42 mm. Inv. 12607, 12591, 12599, 12601, 12589, 12606, 12597, 12598, 12608, 12609.

45-58. Yüzlük. An 3. Nuri Pere 705. 30,5 g, 42 mm; 32,5 g, 43 mm; 31 g, 43 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 45 mm; 31,5 g, 44 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 45 mm; 31,5 g, 45 mm; 31,5 g, 44 mm; 32 g, 42 mm; 32 g, 42,5 mm; 32,5 g, 42 mm. Inv. 12623, 12616, 12624, 12613, 12626, 12627, 12629, 12615, 12621, 12622, 12631, 12612, 12617, 12620.

59-64. İkilik. An 3. Nuri Pere 706. 24,5 g, 42 mm; 25 g, 44 mm; 25g, 43,5 mm; 25,5 g, 41,5 mm; 25,5 g, 43 mm; 26 g, 41 mm. Inv. 12618, 12614, 12630, 12625, 12628, 12619.

65-71. Yüzlük. An 4. Nuri Pere 705. 31 g, 43 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 44 mm; 31 g, 43 mm; 32 g, 42,5 mm. Inv. 12638, 12632, 12637, 12639, 12641, 12643, 12642.

72-78. İkilik. An 4. Nuri Pere 706. 24,5 g, 41 mm; 24,5 g, 42 mm, 25,5 g, 41 mm; 25 g, 42,5 mm; 25,5 g, 42 mm; 25,6 g, 42 mm; 26 g, 42 mm. Inv. 12633, 12636, 12634, 12635, 12645, 12644, 12641.

79-87. Yüzlük. An 5. Nuri Pere 706. 30,5 g, 42 mm; 31,5 g, 45 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 43 mm; 31,5 g, 43,5 mm; 31,5 g, 44 mm; 31,5 g, 43,5 mm; 32 g, 43 mm; 31 g, 43 mm. Inv. 12653, 12648, 12649, 12651, 12658, 12661, 12662, 12659, 12647.

88-96. İkilik. An 5. Nuri Pere 706. 23,5 g, 42,5 mm; 24 g, 41 mm; 24,5 g, 42 mm; 24,5 g, 41,4 mm; 25 g, 40 mm; 25 g, 43 mm; 25,5 g, 40,5 mm; 25,5 g, 41 mm; 25,5 g, 42 mm. Inv. 12660, 12654, 12650, 12663, 12655, 12657, 12656, 12652, 12646.

97. Yüzlük. An 6. Nuri Pere 705. 32 g, 45 mm. Inv. 12667.

98-102. İkilik. An 6. Nuri Pere 706. 23,5 g, 41 mm; 23,5 g, 42 mm; 24,5 g, 41 mm; 25,5 g, 41 mm; 25,5 g, 43 mm. Inv. 12668, 12669, 12665, 12664, 12666.

103-104. Yüzlük. An 7. Nuri Pere 705. 31,5 g, 45 mm; 32,5 g, 42 mm. Inv. 12670, 12672.

105-107. İkilik. An 7. Nuri Pere 706. 24,5 g, 41 mm; 24,5 g, 41,3 mm; 25,5 g, 42,5 mm. Inv. 12673, 12671, 12674.

108. Yüzlük. An 8. Nuri Pere 705. 31,5 g, 43 mm. Inv. 12679.

109-113. İkilik. An 8. Nuri Pere 706. 24,5 g, 43 mm; 24,5 g, 41 mm; 25 g, 42 mm; 25 g, 42,5 mm; 25,5 g, 42,5 mm. Inv. 12676, 12675, 12678, 12777, 12780.

114-115. Yüzlük. An 9. Nuri Pere 705. 30,5 g, 45 mm; 31,5 g, 45 mm. Inv. 12684, 12683.

116-117. İkilik. An 9. Nuri Pere 706. 24 g, 41 mm; 25 g, 42 mm. Inv. 12682, 12681.

118-119. Yüzlük. An 10. Nuri Pere 705. 30 g, 43 mm; 32 g, 44 mm. Inv. 12686, 12685.

120-121. Yüzlük. An 11. Nuri Pere 705. 30 g, 43 mm; 31,5 g, 43,5 mm. Inv. 12687, 12689.

122. İkilik. An 11. Nuri Pere 706. 24,5 g, 41 mm. Inv. 12688.